

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — — 4 koruny — hal.		Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — — — 2 " — "		páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka — — — 1 " 20 "		Majiteľ' a vydavateľ' :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Noví nepriatelia.

Či naša svätá viera a katolíci nemajú ešte dosť nepriateľov, musejú teda noví povstávať? Kto sú títo noví nepriatelia nášho náboženstva a celého katolicizmu? Celého hmotného poklesku nášho ľudu príčinou je v hospodárskom ohľade zmohutnelé židovstvo. Mravného úpadku nášho ľudu príčinou zase je bezbožná tlač, príčinou toho sú totiž noviny, čo na katolícku cirkev, na biskupov a kňazov jednostajne brízgajú a nemalou príčinou toho sú aj školy, v ktorých sa nevynaučuje náboženstvo. Že ale ľud v politickom ohľade celkom zaostal, že bol veľa občianskych práv pozbavený, a keď sa mu daktorých horko-fažko ušlo, nevedel s nimi nažívať, tomu boli na príčine liberáli.

Od tých čias, čo sa kresťanská ľud. strana hýbe, čo píše, shromaždenia vydržiava, reční a bojuje v záujme ľudu, začínajú sa kresťanskému ľudu oči otvárať a on teraz už nahliada, kto mu je opravdový priateľ a kto nepriateľ. Pred desiatimi rokami prekvital, ba orgie slávil liberalizmus. Tento politický smer panoval nad všetkým, čo bolo v krajine, záhubné zásady svoje uplatňoval v politickom, vo verejnom, ba i v súkromnom živote jednotlivcov. Kto sa ku liberalizmu nepriznával, ten bol ztratený v tejto krajine. Nedostal úradu, zamestnania, výživy, čo by hneď hladom bol zomrel. Pospolitý ľud zdieraly verejnosprávne a politické vrchnosti, považovali ho iba za nástroj dobrý k tomu, aby dane platil, rekrútov dával, liberálnych ablegátov volil a pritom mlčal. Beda bolo ale ľudu, lestli na liberála nehlasoval a pri najväčšej krivde nemlčal.

Neslýchanú moc liberálov, o ktorej sa povedalo, že ju na svete nikto nezlomí, zlomila kresťanská ľudová strana. Šíru tmú liberálnej lže rozptílila kresťanská ľudová strana pred očima ľudu a teraz už každý človek, čo noviny číta, iné myšlienky má o celom liberalizme, ako prv než ho kresťanská ľudová strana celkom odhalila. Kresťania ale prísneho zmýšľania a čo sú vážnejší politikovia, začínajú teraz už aj hriechy a nehanebnosti židovstva lepšie nahliadať, uznávajú, že cieľom zahatenia prechmatov židovstva nanajvýš potrebná je v krajine kresťanská ľudová strana. Áno, nanajvýš potrebná je kresťanská ľudová strana a zvlášte potrebné sú jej noviny, aby ľud nebol prinútený čítať vždy len to, čo píšu židáci, socialdemokrati bez Boha a bez viery, týchto verejní a potajomní spojenci, lež aby slyšal aj hlas odhodlaných katolíkov. Áno, kresťanská ľudová strana je nanajvýš potrebná, aby tam, kde sa robia zákony a rozhoduje nad osudom celých pokolení ľudských, teda na krajinskom sneme, nachodila sa pevná politická strana, ktorá dľa merítka katolíckych mravov každú otázku posúdiť a zaujať sa vie i za mlicherné záležitosti chudobných ľudí.

Táto strana je kresťanská ľudová strana. Od tých čias, čo táto strana v nesčíselných shromaždeniach vyučuje ľud, zatmieva sa slnce iných stránok liberalizmom nasiaknutých, ľud bočí od novin židovských a na sneme konečne miesto pravotárskych hračiek pojednávajú už aj vážne sociálne otázky. Takrečená verejná mienka, totiž noviny vážnejšieho rázu otvorene uznávajú tie veľké úspechy, aké dosiahla politika kresťanskej ľudovej strany, noviny židovské ale revú deň po

deň: *klerikáлом patrí budúcnosť*, čo po slovensky tolko znamená, že väčšina obyvateľstva krajiny prítomne je katolíckeho zmýšľania.

Toto, rozumie sa, hrozne bolí freimaurerov, socialdemokratov, židov a ostatných buntošov s nimi spojených, čo najnovšie najohavnejšie hany kydajú na kresťanskú ľudovú stranu.

Freimaureri sa medzi sebou povadili pre židovských vodcov. Slnce socialdemokratov zapáda. Židia sú nervózni, prichodia o rozum. Liberáli sa nevedia zotaviť z tej porážky, ktorú im zadržala kresťanská ľudová strana. Ostatní buntoši ľudu ale, ako: radikáli, demokrati, socialdemokratická sedliacka strana, národnári vodcovia jednotlivé nemajú sami v sebe tolko sily, aby široké vrstvy posiaľ opustených, zanedbaných a potupených malých ľudí hlúpym balamútením zvrátili z tej cesty pravdy, na ktorú veľkými obetami priviedla ich kresťanská ľudová strana.

Prítomne tieto najrozdielnejších zásad spoločnosti osoby a smery odhodlaly sa k tomu, že sa spoja proti kresťanskej ľudovej strane a všemožným spôsobom bojovať budú proti katolíckemu ľudu a jeho presvedčeniu.

My kresťanskí ľudáci nebojíme sa tohoto núteného nám boja. My katolíci bojovali sme už aj proti krvožlivým dravcom, tým menej sa lakáme podlej chrobače.

Napádali nás caesari, cisári, králi, bezbožné vlády a revolúcie a brány pekelné nepremohly nás, keď sme pevne držali spolu. Nelakáme sa teda ani tejto hŕstky buntošov, ktorí ako *demokratické združenie* predstavujú sa teraz svetu. Napomínáme ale všetkých katolíkov, aby dobrý pozor dávali na to, čo sa teraz v krajine deje.

Sdruženie freimaurerov, socialdemokratov, demokratov a národnárskych vodcov, toto je ten nový nepriateľ, proti ktorému kresťanská ľudová strana brániť musí ľud katolícky. S milosťou Božou obráni ho istotne.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Na mnohých miestach utvorená bola Katolícka Jednota aj v poslednom týždni. Je to zrejším znakom toho, že oduševnenosť katolíckych veriach neochladzuje, lež vždy viacej zrastá.

Vrelou túžbou za sjednotením sa všetkých katolíkov krajiny oduševnení veriaci vydržovali najnovšie utvorené shromaždenia na nasledujúcich miestach:

Besztercebánya. Dávno nebolo tak zriedkavo pekného shromaždenia v Baňskej Bystrici, ako v druhý deň svätodušných sviatkov, keď tam s mimoriadnym oduševnením utvorili Jednotu Katolíckeho Ľudu. Ku tomuto shromaždeniu išlo sa do 3000 ľudu z celj stolice. Len zo samého Zvolenského Mikuláša prišlo 400 veriach. Veľa ľudu sa dostavilo ešte z nasledujúcich obcí: Radvány, Garamkirályfa, Malakó, Tajó, Récske, Imréd, Pallós, Szakbény, Hermánd, Szentjakabfalva, Kisélesd, Olmányfalva, Felső-Micsinye, Szeleze, Zólyomlipese, Lopér, Alsószabadi, Garampéteri, Garamhidvég, Garamolaszka a Zólyom. Zo stredišťa boli ku shromaždeniu vyslaní krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi, Edmund Beniczky a redaktor Karol Huszár, ktorým až po Zvolen cestovala v ústrety vyslaná deputácia. Na železničnej stanici čakalo rečníkov mnoho sto ľudu s kočami kvetami ozdobenými, s hudbou a so zástavami. Čarokrásne belo tiahnutie kresťanských hosfov do mesta; popredku šly dievčence v bielom rúchu oblečené, potom nasledovali kresťanskí socialisti s odznakmi, po týchto šli katolícki tovaryšia, stá a stá pospolitého ľudu odprevádzali rečníkov do semenišťa. Socialdemokrati, freimaureri a luteráni veľkú chuť mali toto verejné osvedčenie katolíkov prekaziť, ohľadom ale na tak ohromný počet ľudu nemali gurážu ku demonstráciám. Shromaždenie odbavovalo sa popoludní v prítomnosti 5000—6000 ľudu. Boli tam medzi inými:

Titulárny biskup Ján Havran, opát-kanonik Koloman Takács, kano.ik dr. Franc Sztanyák, tit. kanonik Jozef Droppa, dekan Jozef Hyross; farári: dr. Ján Kmety, Anton Missuth, Georg Ohrival, Ján Longauer, Ján Zachar, dekan Jozef Zsembery, Rudolf Bobok; professori bohoslovía: Karol Hölszky, Anton Richter, Arnold Bobok, špirituál Pavel Huttyán, pápežský komorník a biskupský tajomník Adolf Groscher, biskupský tajomník Ján Stiffel, biskupský obradník Jozef Császik, školský dozorca Béla Dvihally, predstavený semenišťa Jakub Pálik, pápežský komorník Bobák, správcovia fár Mikuláš Grieger, Michal Judt; kapláni: Ludvik Raitsits, Jozef Csanáky, Ignác Leporisz, Michal Vincent, Rudolf Melicher, Vincenc Országh; kapitulskí kapláni: Andor Kalmancsok, Anton Ficzek, potom početní učítelia z okolia a všetcia klerici.

Po odspievaní hymny spiritual Pavel Huttyán zahájil shromaždenie rečou, v ktorej prizvukoval, že sa veľmi mylia kresťanské vierovyznania, keď v Jednote Katolíckeho Ľudu spatrujú nepriateľov. My katolíci nechceme nikoho slobodu urážať, nikomu jeho vydobyté práva odoberať, to ale netrpite, aby nám robili prekážky, keď sa chceme organizovať. Farár Missuth rečnil o vplyve náboženstva na ľudskú spoločnosť. Konečne

vyzval prítomných do boja za kresťanské Uhorsko. Hlboký dojem učinily na všetkých poslucháčov reči, ktoré povedali vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi a Edmund Beniczky v reči maďarskej a slovenskej. Do 6000 prítomných poslucháčov cez dlhé minúty oslavovali hlučným jasotom grófa Eerdinanda Zichyho, biskupa Ottokára Prohászku, praelátka-kanonika Jána Molnára, predsedu Jednoty Štefana Rakovszkyho a baróna Barkóczyho. Redaktor Karol Huszár vysvetľoval Jednotu Katolíckeho Ľudu a tlač i ako inteligenciu mesta porovnal ku Nikodemovi, celé poslucháčstvo demonštratívne dalo výraz tomu, že s tým úplne súhlasí. S veľkým úspechom a krásne rečnili ešte profesor bohoslovnia Arnold Bokor a tajomník kresťanských socialistov Ján Bartoss. Shromaždenie sa zakľúčilo s odspievaním Hymny. V Baňskej Bystrici a v okolí má Jednota výhľady na viacej tisíc členov. Freimaureri a liberáli sú celkom zronení pre veľké úspechy aké Jednota v Baňskej Bystrici dosiahla.

Óbesztercze (stolica Trencsén). Veľké utvorené shromaždenie zahájil peknou rečou dekan-farár Ján Szvitek, horlivý farár Ján Grében vysvetľoval zatým ciele Katolíckej Jednoty, vyslanec kresťanskej ľudovej strany Emil Gyuriss rečnil o právnej ochrane, akú poskytuje Jednota svojim členom, Vencel Bauer ale rečnil o potrebnosti Jednoty. Za miestneho správcu vyvolený bol potom jednohlasne a za hlučných ovácií dekan-farár Ján Szvitek. Do Jednoty dalo sa hneď na mieste 250 členov zapísať.

Utvorená bola ďalej Jednota v obciach: **Aba** (stolica Fehér), **Ozd** (stolica Borsod), **Arló** (stolica Borsod), **Bajcs** (stolica Komárom), **Alistál** (stolica Pozsony), **Bogács** (stolica Borsod), **Csoltó** (stolica Gömör), **Födémes** (stolica Pozsony).

Ósvény (stolica Trencsén). Cieľom utvorenia Jednoty Katolíckeho Ľudu vydržiavané bolo v nedeľu svätodušnú veľké shromaždenie, na ktorom rečnil vyslanec kresťanskej ľudovej strany dr. Alexander Ernst a dr. Karol Kmetyko. Pod hlbokým dojmom týchto rečí výhľady má tu Jednota na 300 členov.

Tárnok (stolica Pozsony). Utvorenie Jednoty s 33 členami. Za miestneho správcu vyvolený je učiteľ Pavel Csita. Vodcovia skupenín sú: Jozef Csémy a Vendelin Szakál.

Czenter (stolica Borsod). Utvorené shromaždenie pod predsedníctvom Ladislava Harkabus. Do Jednoty vstúpilo 40 členov.

Szendrőlád (stolica Borsod). Do utvorenej Jednoty prihlásilo sa predbežne 80 členov.

Borsodszirák (stolica Borsod). Miestny správca utvorenej Jednoty je farár Koloman Réta. Do Jednoty zapísať sa dalo 70 členov.

Ercsi (stolica Fehér). Z okolia ku tamojšiemu panstvu patriaceho prihlásilo sa ku Jednote 137 členov.

Ďalšie utvorené shromaždenia vydržiavané boli v obciach: **Szendrő** (stolica Borsod), **Szubogya** (stolica Borsod), **Boldva** (stolica Borsod), **Csanádpalota** (stolica

Csanád Patta (stolica Pozsony), **Egyházzelle** (stolica Pozsony), **Kajál** a **Tótnyárasd** (stolica Pozsony), **Pér** (stolica Győr), **Lapi** (stolica Veszprém), **Mosonszentjános** (stolica Moson).

Sóskút (stolica Fehér) Horlivý farár Karol Kálmán svolal Jednotu utvorenú shromaždenie, v ktorom hneď na mieste dalo sa 60 veriacich za členov zapísať.

V takých rozmeroch postupuje šírenie sa Katolíckej Jednoty z týždňa na týždeň. Aj v takých krajoch, ktoré známe boli posiaľ ako celkom liberálne, veje už zástava Jednoty Katolíckeho Ľudu. Hore sa aj všetci, čo úprimne milujete svoje sväté náboženstvo, hore sa za víťazstvo svätého Kríža!

Porada kresťanskej ľudovej strany.

Vo stredu dňa 10. júna o 6. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana snemová a pojednávala o zákonných predlohách najnovšie snemu predstavených, v prvom rade o vývine chovu dobytká, o bezplatnej ľudovej výučbe a o verejnom zdravotníctve. Pri pojednávaní prítomní boli aj odborní ministri, a síce: minister orby Ignác Darányi a ministerský radca Kvassay, minister výučby gróf Albert Apponyi a minister vnútra gróf Július Andrássy.

Porade predsedal z počiatku pápežský praelát Ján Molnár a pozdejšie minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár Zichy. Z členov kresťanskej ľudovej strany boli na porade prítomní: čanádsky biskup dr. Ján Csernoch, Štefan Rakovszky, Franc Buzáth, Béla Csitáry, Alexander Ernst, Július Jánoky-Madocsányi, Karol Wildfeuer, Jozef Farkas, Pavel Kovács, Štefan Tálos, Edmund Beniczky, Franc Csizmazia, Mikuláš Zboray, gróf Gejza Majláth, Alexander Giesswein, Franc Darányi, Alexander Simonyi-Semadam, Emil Gyuriss. Ladislav Mednyanszky.

Darányiho predlohy.

Béla Csitáry ako referent vysvetľoval predlohu o investíciach cieľom sriadenia riek. Porada prijala túto predlohu bez poznámky, ako aj druhú predlohu v záležitosti náhrady škody obci Rudolfsnad povodňou zapríčinennej.

Pri predlohe dotyčnej vývinu chovu dobytká Edmund Beniczky upozornil ministra na to, že vo veľa obciach na Horniakoch ľud nemôže prísť ku pasienkom pre nadmieru prísnu správu štátnych a privatných hôr. Uznáva, že štát nemôže trpeť, aby mu s lichvou pustošili v horách kultúry, z druhej strany ale ľud má tiež právo ku tomu, aby mohol vyžiť. Bez pasienkov nenie vývinu chovu dobytká. Prosil ministrn, aby aspoň tam, kde je to najpotrebnejšie, správa štátnych hôr, hoc aj ku vlastnej škode, ohľad brala na chudobný ľud.

Minister Darányi odpovedal, že hory na každý pád

treba brániť, v čas potreby ale náklonný je nariadiť, aby prednesené mu pády preskúmané boli, či v otázočných štátnych horách nenachodia sa také čiastky, ktoré by bolo možno do árendy dať.

Béla *Csitáry* prijíma predlohu, upozorňuje ale ministra, že mnohokrát vynúťtia podelenie, ba i zoranie verejných pasienkov, následkom čoho na veľa miestach nenie verejných obecných pasienkov, skrze čo najviacej trpí chudobný ľud, bo pre lichvu žiadnej paše nemá. Prosi ministra, žeby napozatým nedovolil, aby obecné pasienky podelené a zorané boli. Spomenul ďalej, že pri rozdávaní bujakov jednotlivé panstvá účastné bývajú veľikej protekcie. Lepšie by bolo, keby si obce samé vyberaly bujakov a keby ich dostávaly nialen na požičku bez úrokov na jedon rok, lež tým spôsobom, aby obec peniaze za bujaka cez tri-štyri roky zplácať mohla.

Minister *Darányi* sa osvedčil, že cieľom prítomnej predlohy je, aby obce prišli ku pasienkom, kde sa teda obecné pasienky nachodia, tie neslobodno vyhubiť. Tomu náhľadu, aby si obce vyberaly bujakov, nemôže prisvedčiť, lebo je s tým spojená veľká zodpovednosť. Proti tomu ale nenie, aby pri rozdávaní bujakov obce svoju mienku vysloviť mohli.

Porada prijala nato predlohu o vývine chovu dobytky.

Bezplatná výučba ľudu.

Ján *Molnár* privítal prítomného ministra výučby a referoval zákonnú predlohu o bezplatnej výučbe ľudu. On z jeho stránky predlohu neprijíma, bo spatruje v nej zásadné urážky ohľadom práv cirkve. Svoje námietky proti predlohe bod za bodom predniesol.

Najväčšiu urážku vidí v 6. paragrafe, v ktorom to stojí: že cirkev nemôže slobodne postaviť školu a keby školské peniaze vyberala, raz na vždy ztratí právo postavenia školy v patričnej obci.

Paragráf 3. zvlášte preto obsahuje v sebe urážku, bo pod titulom štátnej podpory veľkú ingerenciu zabezpečuje štátu.

Paragráf 7. pozbavuje, kroz náboženské školy vystavené vysvedčenia, občianskej platnosti. Žiada preto, aby tento paragráf vytrený bol z predlohy.

Franc *Buzáth* schvaluje zásadu, lež predlohu pri celej jej slachetnej intencii vítať nemôže, bo vtedy, keď v tak veľa obciach nieto ešte žiadnej školy, bezplatná výchova nemala by byť najprvšou prácou. Povážiac predlohu zo sociálneho stanoviska, ešte nikdy neslyšal, že si ľud bezplatné vyučovanie žiadal. Bo chudobní ľudia aj posiaľ neplatili školské peniaze, to im všade odpúšťali. Platili teda len zámožnejší. Deti tiež nie preto nechodily do školy, bo rodičia nevedeli školské platiť, lež tohoto príčinou byly hospodárske pomery a nedostatok škôl. Lepšie by bolo, dľa jeho mienky, tie 3 milliony, čo bude treba platiť ako náhradu za školské, obrátiť na vystavenie nových škôl, bo kto vie, či k tomu bude kedy peňazi.

Minister výučby gróf *Apponyi* odpovedal Já-

novi *Molnárovi*, že tento zákon poľažne náboženských škôl len na poli prísne štátnych úloh zabezpečuje práva štátu, čo sa stalo už zák. čl. XXVII. z r. 1907. Tí teda, čo prijali zák. čl. XXVII. z r. 1907., aj túto na týchže zásadách zakladajúcu sa predlohu treba, aby prijali. Odpovedne *Buzáthovi* vyslovil sa minister, že je to síce pravda, že chudobným obyčajne odpustili školský poplatok, že je ale veľa stydlivých chudobných, ktorí sa ostíchali uchádzať o oslobodenie školského platu; tým spôsobom, ktorým on zamýšľa starať sa o útraty školské, rovnejšie a spravodlivejšie majú byť podelené školské farchy. Ku postaveoju nových škôl, ako sa na sneme osvedčil, v čas potreby nebude chybovať peňazi.

Biskup Ján *Csernoch* na každý pád žiada, aby v 11. §. zák. čl. XXXVIII. z r. 1868. konfessiam zabezpečené právo aj v zákonnej predlohe zabezpečené bolo v tom zmysle, že ku udržaniu svojich škôl používať môžu hmotné príspevky veriacich, aby v 6. §. slovami «iný školský poplatok» označená položka aj na ten paragráf vzťahovať sa nemohla. Ku 7. §. odporúča modifikáciu v tom zmysle, aby uhodnovernenie miestnej alebo verejnosprávnej vrchnosti vynechané bolo, lež aby učiteľ zodpovedný bol, že vystavené vysvedčenie srovnáva sa so základnou knihou, predlohu prijíma.

Mikuláš *Zboray* zvláštnu urážku spatruje v tom, že tie náboženské školy, čo sa v budúcnosti majú postaviť, nedostanú náhradu za školské peniaze, ako ju majú dostať školy posiaľ jestvujúce. Toto treba premeniť.

Franc *Csizmazia* nenie za to, aby pri zápise 50 halierov zápisného vyberali. Terajšie ustálenie maximálneho školshého poplatku v 15. korunách využítkuje predovšetkým židovstvo. Za veľmi prísne drží nariadenie 6. §., dľa ktorého keď v náboženskej škole daktorej obce vyperajú školský plat, patričná konfessia nemá práva postaviť v tej obci náboženskú školu.

Alexander *Simonyi-Semadam* vyslovil sa proti 6. §., bo dľa toho, keď daktorá z prijatých šesť konfessii vo svojej náboženskej škole vyberá školský plat, školu tú štát môže zatvorit. Čo bude ale potom? Štát tam školu hned postaviť nemôže. Už i z tej príčiny je proti tomu paragrafu.

Alexander *Giesswein* zo sociálneho stanoviska víta síce predlohu, upozorňuje ale ministra na dvojaký charakter škôl, v ktorých vyučujú mnišky. Vyslovuje sa proti šiestemu paragrafu.

Štefan *Tálos* mieni, aby šiesty paragráf z predlohy celkom bol vynechaný.

Minister výučby gróf *Apponyi* prijal modifikáciu biskupa Jána *Csernocha* a odpovedal jednotlivým rečníkom, po čom porada prijala predlohu bezplatnej výchovy ľudu.

Andrássyho predloha.

Predlohu verejného zdravotníctva predniesol ako referent Franc *Buzáth* a odporúčať ju ku prijatiu.

Edmund *Benyiczky* upozornil ministra vnútra na jedno celkom nesprávne nariadenie predlohy. Stojí tam

medzi iným, že obec s 1000 obyvateľmi nenie je povinná odborne vyučovanú babicu držať, tam je dostatočná aj taká, čo len menší, len šesť týždňový kurzus odbavila. Menšie kurzy treba vôbec zriadiť, bo je to nemožnosť, aby sa babice v krátkom čase šesť týždňov odborne mohli vyučiť.

Július Jánoky-Madocsányi schvaluje, že lekári povinní sú naučiť sa reč patričnej národnosti, medzi ktorou účinkujú, žiada ale, aby toto nariadenie aj sankcionované bolo.

Karol Wildfeuer vyzdvihol vo svojej reči, že predloha nariaďuje síce, aby lekári bezplatne liečili chudobných, nevyslovuje sa ale, že kto sa vlastne pod týmito chudobnými rozumie. Rečník držal by to za celkom spravodlivú vec, keby medzi chudobných rátala sa aj služobná čelad.

Ladislav Mednyanszky obracia pozornosť ministra na tie zneužívania, akých po vidiekoch dopúšťajú sa lekári pri platoch za liečenie, nadovšetko kde si aj furtmanky rátajú.

Minister vnútra gróf Július Andrássy keď na námietky jednotlivých rečníkov odpovedal, poďakoval sa vyslancom za prijatie predlohy, po čom o 9. hod. večer porada zakľúčená bola.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Skalickým novinám.

Vieme my dobre, že je muriňov fažko i tým najostrejším mydlom na bielo umývať, aj o tom sme presvedčení, že sa zaťatí hriešnici nie tak ľahko na pokánie dávajú, keď sa predsa prítomne s «Ľudovými Novinami» poznove zaoberáme, robíme to len v záujme ľudu. Katolícky ľud má vedieť a treba, aby bol presvedčený o tom, že tieto noviny ani pochopu nemajú o novinárskej počestnosti, bo by ináč falošnými, nepravdivými zpravami nezvádzali a nehubili katolícky ľud, ako to prítomne robia skoro v každom čísle.

Prevyšuje to už všetky hranice počestnosti, čo tieto skalické noviny zas o kresťanskej ľudovej strane v úvodníku posledného čísla píšú. Stojí tam doslovne toto:

«Parcelačný pohyb a požiadavky zdravej ľudovej politiky nezamedzia ani také hlasy, aké počúvame z istých kruhov nippetistických, ktoré chcú uspokojiť Maďarov tým, že im sľubujú majetky v národnostných krajoch. Nech vraj vláda kupuje pre maďarských sedliakov majetky v národnostných krajoch».

Nuž takto nehanebne a pred celým svetom lhať, je viacej, ako hriech do neba volajúci. Takejto lže sa statočný človek dopustiť nesmie. Ku tomu ešte opovažujete sa spomínať požiadavky zdravej ľudovej politiky! To je tá vaša zdravá ľudová politika, že jednotajne nehanebne lžete? Každý zdravého rozumu človek uzná, že to, čo vy prevádzate, nenie ani politika, ani to nikomu na zdravie neslúži, bo je to len podlé politické šalbiarstvo. K tomu ešte vy sa opovažujete slovenský ľud takým zlostným návalom proti kresťanskej ľudovej strane dráždiť, že ona sľubuje Maďarom majetky v národnostných krajoch. To je doprosta politický zločin, čo týmto zlostným upodozrievaním páchate. Jestli ste statoční ľudia, dokážte to, kedy a komu to kresťanská ľudová strana sľúbila. Keď máte opovážlivosť lhať, uznajte si za povinnosť to, čo tvrdíte, aj dokázať. To je zdravá ľudová politika, akej vy ani po mene neznáte.

V úvodníku posledného čísla búrite zas proti pánom a zámožným triedam. To je vaša vec. Do toho sa neideme miešať, že ale kresťanskej ľudovej strane ten zlostný zámer podkladáte, že ona Maďarom sľubuje majetky v národnostných krajoch, proti tomu s úplným dôrazom protestujeme a vyhlasujeme to za lož najpodlejšieho druhu. Pri tejto príležitosti spolu aj ta sa osvedčujeme, že keby sa ktokolvek opovážil s takým zámerom kdekolvek vystúpiť, proti tomu zakročila by kresťanská ľudová strana s celou váhou jej auktority. Ona robí totiž spravodlivú kresťanskú politiku a neprevádza politické šalbiarstvo ako vy.

Odpoveď «Ľudovým Novinám».

Od kedy «Ľudové Noviny» prestaly byť cirkevnými a obliekly kepeň politický, môžem celkom dôverne povedať, že som tolko hlupáctva a zlomyseľného cigánstva nikdy nikde nepočul a nečítal, ako v týchto novinách. Keď jeden verný a horlivý katolík a statočný Slovák číta tieto noviny, ktorý o počtivosti len trochu po-

chopu má, musí na to prísť, že noviny tieto ani ľud, ani katolíctvo, ale ani tú našu statočnú slovenčinu nechránia a nebránia, ale jedine tých pár národnarských ablegátov, jejich mandáty a jejich materiálne zisky. Nadovšetko ale pracujú «Lud. Noviny» za Skyčákove ztratené mnohé tisíce, ktoré mu jeho múdra politika z majetku jeho vyčerpala. No áno, za tieto zisky a ciele už veru noviny tieto veľmi oduševnene bojujú.

Drahí Slováci a katolíci moji, len trochu rozmyšľajte a sami prídete na to, že vyššie písané riadky čistú pravdu udávajú.

Len sa opýtajte a presvedčte, čo už len vykonali tí národnarski ablegáti buďto za tú našu slovenčinu, lebo za tú našu katolícku vieru a nadovšetko za ten náš chudobný gazdovský ľud. Nuž na moju statočnosť vám môžem povedať, že ani len za makové zrno ešte nič dobrého nevykonali. V novinách hlúposti a cigáňstva písať, ľud blázniv a búriv, Černovú pripraviť, aj to vedia dobre národnarski vodcovia! Nehľadia oni na svoju statočnosť, ani na ľud chudobný, ani na následky, ako to aj Černová ukázala, lež jedine len svoj zisk majú pred očima natoľko, že sú celkom zaslepení a potom nevidia už ani chudobný ľud, ani vieru, ani vlasť, len tárajú a cigánia, ako aj v ostatných dvoch číslach v dopisoch zo Zohora a z Hochštetna.

Na tieto dva dopisy prinútený som nasledovne odpovedať:

Dňa 28. mája prišiel k nám pán Koloman Brestyenzsky, ľudový ablegát a vo farskom dvore, kde sme sa shromaždili vyše 1000 ľudu povedal nám veľmi peknú reč. My Zohorčania sme ho s veľkou úctivosťou prijali, jeho reč slyšali a môžem povedať, že po reči tejto sme všetci povedali, že bude dobre do tej Katolíckej Jednoty vstúpiť, bo veď sme všetci katolíci. Pán farár nám toľko povedal, «že všade kvasnice spadnú na spodok a čisté víno ostane na vrchu. Teda aj moji farníci budú ako čisté víno, keď ten kvas, čo na tých bicykloch sem prišiel, sa odstráni».

Od nás išiel pán aklegát aj s pánom farárom našim do Hochštetna. Tam, pokiaľ pršalo, išli sa občania do školy. Tí traja lapajú na tých bicykloch, čo k nám prišli, išli aj do Hochštetna. Tam najprv pán Brestyenzsky dobre vypucoval tých troch socialdemokratov a potom tiež vyprával o tom, že ako je potrebné nám katolíkom sa sjednotiť preto, lebo máme mnoho všeliakých nepriateľov. Tí statoční občania z Hochštetna, čo tam boli, veľmi radi počúvali p. Brestyenzskyho. Keď sa tí traja cudzí začali miešať do reči pána ablegáta, pán rychtár spolu s viacerými občanmi ich chcel von vyhodiť, ale pán Brestyenzsky povedal, že pre takých pohanov ďalej už vyprávať

nebude, ale ani nedovolí, aby sa tu bitka stala. Potom sa pán ablegát s občanmi dlhšie vyprával, a pokiaľ musel ísť na zohorskú železničnú stanicu, pekne aj s páni farármi išiel do fary a odtiaľ zpiatky do Zohora. Toto je čistá pravda.

Tak teda «Ludové Noviny» cigánia, že pán Brestyenzsky aj s pánom farárom musel utekať z Hochštetna. Cigánia «Lud. Nov.» že pán Brestyenzsky by bol dostal aj na chrbát, keby nebol utiekol. A cigáňstvo je všetko, čo «L. N.» o tomto písaly. Kto pozná pána Brestyenzskyho, ten dobre vie, že je on udatný chlap a nikde sa nezľakne, teda ani v Hochštetne.

Naučil som sa z tohoto zase len tomu, že «L. N.» vždy proti tomu píšu, čo sa dobre čini pre chudobný katolícky slovenský ľud, za vieru a vlasť, ako to čini naša kresťanská ľud. strana a horlivý ľudák pán Brestyenzsky. Národnarske noviny presvedčte sa najprv o tom, čo čini vyslanec Brestyenzsky za jeho chudobný slovenský ľud a potom píšete o ňom také cigáňstva, ako ste písaly.

Slovenskému Týždenníku ani neodpovedám, lebo však je to luterán. Len nemôžem žiadať od neho, aby našu katolícku záležitosť podporoval.

Toto je odpoveď zo Zohoru aj z Hochštetna.

Jedon prítomný.

Vyučovanie v rečiach národností.

Minister výučby gróf Albert Apponyi v najnovšom jeho nariadení nakladá správe učiteľských pripravovní (praeparandii), aby počnúc od nastávajúceho školského roku sriadily sa naukobehy pre vyučovanie reči patričnej národnosti. Od začiatku budúceho školského roku bude sa teda slovenská reč týždenne vo dvoch hodinách riadne vyučovať na učiteľských praeparandiách v Modre, v Lučenci, v Zniove, v Iglave, v Prešove a v Leviciach. Toto nariadenie ministra výučby schvalovať musí každý spravodlivý človek. Žiadala to vždy kresťanská ľudová strana. Bodaj by riadne vyučovanie slovenskej reči zavedené bolo aj v stredných školách patričných vidiekov.

K našemu vyobrazeniu.

Keď nenie doma kočky, majú myši hody. Lež nie len kočka prenasleduje a hrdúsi myši, robia to aj sovy. Ako strážci kolujú nad hospodárstvom a kde zbadajú myši, alebo potkany, ako nám to naše vyobrazenie predstavuje, zpušťať sa nane nemilosrdne a kynozia ich. Crániť teda treba sovy každého druhu, bo sú ony hospodárstvom veľmi užitočné.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestan-a»!**

BESEDNICA.

Križ — ochranca života.

(Dokončenie).

Po troch dňoch poznačili nepriateľa.

Chlapci sa radovali, hovoriac:

— Bude tanec.

Potom ticho osedlali kone a čakali na znak odchodu.

— Konečne! Konečne! — volali nadšene.

Búchajúc, cválali ďalej. Na vrchole jedného kopca postáli. Dolu na rovine anjel smrti už kosil husté rady.

Nepriateľ začal sa už rozpadávať. Konečne sa dal na útek. Avšak k zachráneniu ich prišlo nepriateľské jazdeckvo.

Včul začala sa husárska práca.

Trúba zavznela.

— Doňho sa chlapci! — hromový výkrik otriasal sa povetím.

Nato tisíc mečov vyletelo z pošvy. V dlhom rozťahnutom polmesiaci zbehli dolu z kopca...

Hodme záclonu na krvavé zjavy. Pozrime, kde je ten smutný kaprál... Už úplne sa rozutekalo aj nepriateľské jazdeckvo. Kde-tu ešte menšie-väčšie oddiely zápasily. Inde zase jednotliví postáli zápasit na život a na smrť.

Náš kaprál stiskal jedného vysokej hodnosti dôstojníka. Konečne ten postál a počkal na husára.

— Syn môj, modli sa, jak vieš, došiel koniec tvojho života! — riekol mu dôstojník lámanou uhorčinou a strelil na neho.

Avšak on sťa streľa rýchle odrazil na bok, tak že pištoľ ďaleko odletela z nepriateľskej ruky. V druhom okamihu ale nakloniac sa ku nemu, chytil ho a s neodolateľnou silou strhnul ho ku sebe do sedla.

— Teda či život je u konca? — pýtal sa kaprál, pričom usmieval sa k zadivenému dôstojníkovi.

Ten ale len toto povedal:

— Od takéhoto nepriateľa dať sa premôcť nenie haňba. Zabi ma jak chceš. Som ti v moci. Ale verím, že to neučiniš.

— Uhádlí ste. Ačpráve vy by ste neboli bývali oproti mne taký milosrdný, ja však vás prepustím na slobodu. Myslíte, že ja mám veľkú radosť volakoho o jeho slobodu olúpiť? Vy ste môj zajatec. Môžem s vami učiť čo chcem. Môžete mať manželku, deti, alebo matku, načo bych im zapríčinil bolesť a žiaľ? Pozrite, tam ide váš kôň. Zavolajte ho sem. Vy ste slobodný a môžete odísť.

— Ale čomu že to teda môžem ďakovať cudzinče? Celú vec nerozumiem, ale nabitnutie prijímam. Podajte mi vašu ruku. Aspoň mi povedzte vaše meno a byt.

— Že čomu to môžete ďakovať pane? Tomuto môžete ďakovať, pozrite — a vytiahol z popod košele obraz ukrižovaného Ježiša. — Tomuto môžete ďakovať. Aj ja mám milených. Asnád nebe mi dovoľí za môj dnešný skutok zas ich uvidieť.

Nato povzniesúc križ k ústam, odeváľal.

— Podivné, — šeptal stábný dôstojník. — Šľachetný mladík, nech ho Boh ochraňuje.

Aj on si vysadnul na koňa a chcel v protivnom smere odeváľať, keď neďaleko od neho zadunel výstrel.

— Čo to môže byť? — pýtal sa sám seba.

Cválal tade a videl, že od neho rozlúčený sa husár tam leží nepohnute na zemi a jedon druhý na smrť uteká preč od neho, keď jeho zazrel.

Dôjduc tam, zosadnul z koňa a rozopnul mu šaty. A ku svojmu najväčšiemu podiveniu našiel jednu guľu zastavenú sa v križi pod košelou. Vec bola pred ním jasná. Strelili na neho a križ mu ochránil život. Ale veď vtedy žije... jestli ho guľa neranila. Niekoľko kvapiek z jeho kulača malo účinok. Hlboko vzdychnúc, otvoril oči a pýtal sa:

— Kde som?

Potom zrazu všetko mu prišlo do rozumu. Výjav minulého večera. Napadnutie atď. Ale teda jako je to vtedy, že predsa žije? Dôstojník porozumel tázavému pohľadu a povedal:

— Nemyslíte si, že som vás ja zachránil. Pozrite len, tuto tento križ zadržal vražednú guľu. Tu je aj tá guľa. Ja som videl. To bol husár... Čo myslíte? Nemáte nepriateľa? Nepoznali ste ho?

— Môž byť, že ten sa prezrel, ktorý strelil na mňa, ináčie nemôže byť. S mojim povedomím neobrazil som nikoho natolko, aby mi číhal na život.

Potom podajúc si ruky, rozišli sa.

Mnohí dobrí chlapci neuzreli viac slnko.

Už aj jeho počítali medzi mŕtvych. Konečne nadapil na ďalej fahajúci svoj pluk. Stotina privítala ho s vískaním. Len Jožko sa odvrátil bez slova, keď ho zazrel.

— Koniec mi je, — mrmlal sám sebe.

Rýchle prerezanie žily zachránilo mu život. Zákerník tam leží na posteli. Tvár má vpadnutú. Oči ustavične na vchod upiera. Doktori nesrozumiteľne stáli pri jeho posteli.

Zrazu otvoria sa dvere a v nich objaví sa jeden husársky kaprál, pýtajúce sa:

— Či smiem s nemocným medzi štyrma očima hovoriť?

Doktori vyhovelí jeho prosbe a vyšli von.

— No, jako sa máš kamarát? Nehľad na mňa tak prestrašene. Nechcem tvoju zkažu. Tu je moja ruka, ja ti odpustím. Pozri, — vytiahnuť križ — tento zachránil aj mňa, aj teba. Pozri. Vylieč sa, ja som zapomenul na všetko. Aj Pán náš Ježiš Kristus odpustil svojim ne-

priateľom. Neboj sa! Neudám Ťa! No, daj sem tvoju ruku!

Nemocný blúdiacim zrakom hľadá na neho, potom chytiac kríž, pozdvihnúc ho k ústam, pýtajú sa:

— Priateľu, vieš mi odpustiť?!

— Áno, áno! Len buď spokojný, len bozkaj kríž. To ti uľaví. Boh s tebou!

A nemocný ku najväčšiemu podiveniu lekárov o niekoľko dní sedel v sedle...

*

Bol koniec boju. Chlapcov pustili domov.

Vdovin syn s radosťou pospiechal do rodičovského domu jako strážmajster s krížom vyznačenia.

V jedno pekné májové popoludnie zavítal do dávno nevideného domu. Beľavé dievčatko sedelo pri stole s jednou staršou ženou. Keď zhladly vojína počernej tváre, zadivene hľadely na neho. Potom s prenikavým výsknutím skočily hore...

V druhom okamihu ale už bolo slyšať radostné slová zhladnutia sa.

— Doma som teda, — riekol on a posadil sa ku stolu. — Viac vás už nikdy nezanechám. Ale čo je to? Matko, vy chodíte?

— Áno, syn môj, sladké moje dieťa, Pán Boh mi pomohol. Som zdravá. Ďakujem Jemu a tomuto dobrému dievčaťu, — pričom s láskou hľadela na zapírenú pannu.

— Nech Ťa Boh požehná, moja Anička! Celý môj život bude málo, abych ti to odmenil.

A vtiahnul obrúčku na prst svojej sľubenici.

O štyri týždne o jedon blažený pár viac bolo na svete.

V deň sobášu dostali po pošte jedon paklík, keď ho otvorili, našli v ňom dva prstene s drahokammi ozdobené, s tymito slovami: «Mojemu nepriateľovi sľachetného srdca».

Mladá žena tázave hľadela na svojho manžela.

— A ty si nám to ani nerozprával?! *Jožinka.*

CHÝRNIK.

Slávnostný pochod jubilárny vo Viedni. Slávnosti z príležitosti 60 ročného jubiläa panovania jeho veličenstva kráľa vo Viedni usporiadané dosiahly najvyššieho stupňa slávnostným pochodom, ktorým obyvateľstvo Viedne a celého Rakúska zložilo hold vernosti a lásky dňa 12. júna. Jeho veličenstvo prišiel o pol 10. hodine pred cisársky šiator a prijal holdujúce pozdravenie predsedu slávnosti sriaďujúceho výboru. Panovník dojata ďakoval za pozdravenie, počom tiahol pred cisárskym šiatrom

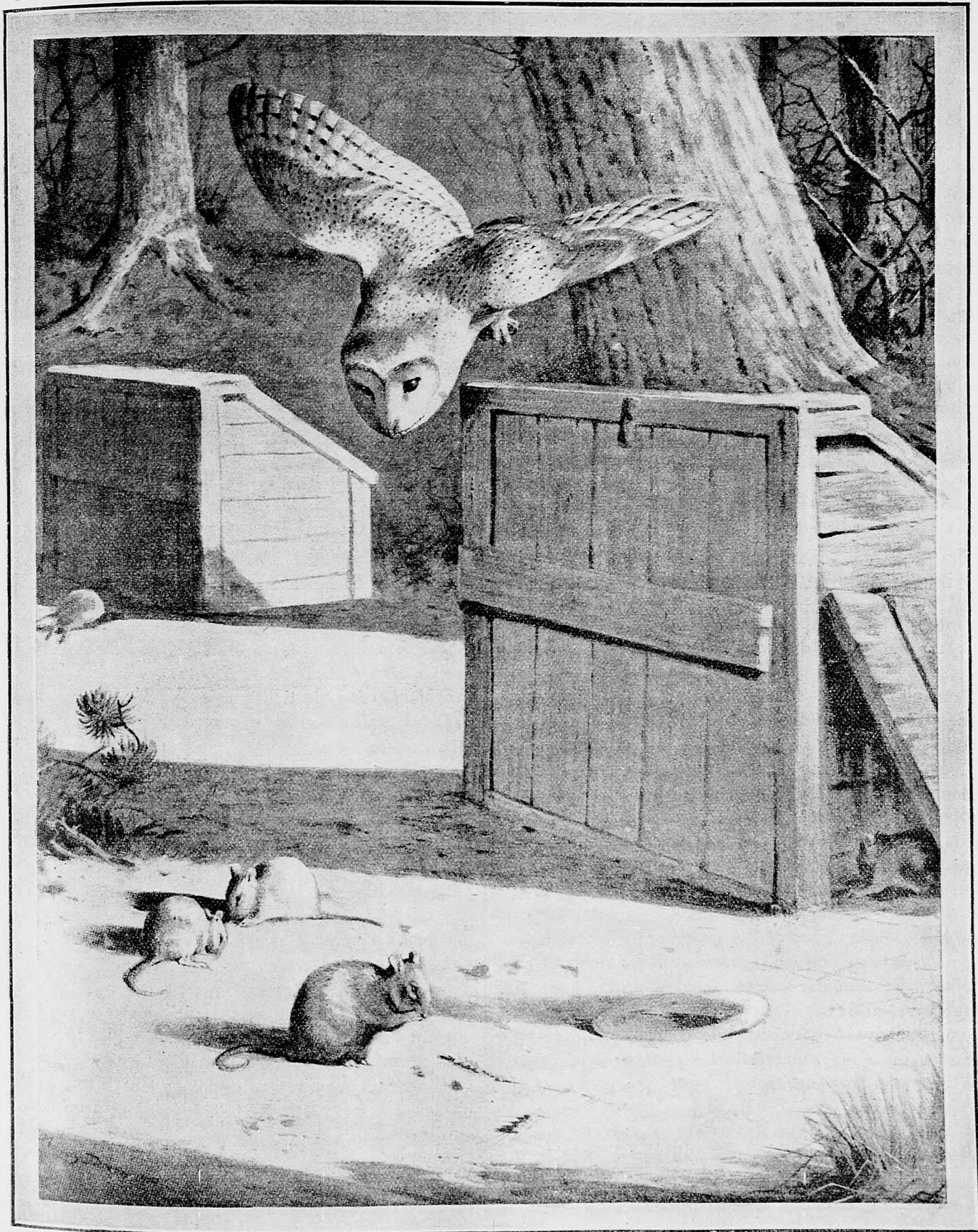
historický oddiel, zatým nasledoval pochod zastupiteľov viedeňských priemyselných spolkov a pochod národnosti a tri stotiny jazdy. Nato sa ustanovil pred panovníkom oddiel spevákov, pozostávajúci z 3300 členov dolnorakúskej speváckej jednoty. Speváci prejavili panovníkovi svoj hold, načo nasledovala reč viedeňského mešťanostu, ktorý tlumočil panovníkovi hold viedeňského obyvateľstva. Po reči mešťanostu Laugera vo všetkých kostoloch zahučaly zvony a s tým sa slávnosť skončila. Pochod trval práve tri hodiny. Panovník za celý čas stojačky sa díval na slávnosť a opätovne vyslovil svoje uznanie.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie vysluhoval mtnulý týždeň sviatosť birmovania a obirmoval dňa 8. júna 668 z mesta a dňa 9. júna 572 veriacich z okolia. — Gróf Eberhard Lippe a jeho manželka grófká Maria Benyovszky navštívili predošlý týždeň osvieteného pána biskupa. — Osvedčenie ministra výučby grófa Alberta Apponyiho v krajinskom sneme veľmožov, že mesto Košice dostane universitu, veľkú radosť spôsobilo v kruhoch mešťanstva. Bude to náhrada za katolícku univerzitu, ktorá tu niekedy prekvitala. — Katolícky kruh dňa 18. júna usporiadal výlet do krásnej doliny Oruzsin. — Dr. Ondrej Vajó, kňaz prazemonštratský, novovymenovaný farár z Felsónovaj dňa 11. júna zložil farársku prisahu do rúk osvieteného pána biskupa. — V turičné sviatky bola offera v katolíckych kostoloch pre nevyhojiteľných chorých nemocnice sv. Alžbety. — Jozef Kappala, farár zo Zemplénsurány, vymenovaný je za farára do Kende. — Na území košického biskupstva utvorená je najnovšie Jednota v obciach: Hejceze a Vilmány. Na oboch miestach rečnili dr. Michal Helmbacher, penzionovaný vojanský lekár a tunajší statkár, Jozef Kager, okresný dekan a komissár Jednoty, tunajší farár Martin Csillag, barón Július Jósika, kaplán v obce Göncz, konečne redaktor katolíckych novín košických a dozorca biskupskej knižnice Franc Holló. Pod hlbokým dojmom povedaných rečí veľa národa vstúpilo do Katolíckej Jednoty. — V katolíckom gymnáziume praemonštratskom z 24 žiakov s dobrým výsledkom zložili maturku 22.

Chýry zo Šariša. Prešov. Jeho veličenstvo kráľ na opravenie kostola františkánskeho daroval 200 kor. — Oltárny Spolok prevelebnej Sviatosti Oltárnej z príležitosti 50 ročného kňazského jubiläa sv. otca Piusa X. sossbieral 287 korún 80 halierov, z ktorých za 202 kor. 80 halierov zhotovená bola rozličná kostolná bielizeň a 85 korún venovalo sa ako Petrove haliere sv. otcovi. Mnohé panie spolku krom toho i samé zhotovily rozličného druhu oltárnu bielizeň a veľa skutkov kresťanského milosrdenstva a kajúcnosti obetovaly na úmysel rímskeho pápeža. — Dňa 11. júna odhalená bola slávnostným spôsobom z krajinských milovarov postavená socha na pamiatku tých 24 hrdinov, ktorých roku 1687. popravit dal rakusky generál Caraffa. Blízko miesta, kde boli zfatí, stála od dávna socha Panny Marie. Od teraz

označuje hrdinstvo a mučedelníctvo 24 nevinných mešťanov aj zvlášny pomník krajinský. — *Kisszeben*, Veľký víchor s ľadovcom (hradom) zúril a zapríčinil tu veľa škody a na okolí. V obci *Csendespatak* aj dva ľudské životy padly v obeť víchru, voda porúchala cesty a

pobrala veľa statku. V obci *Bojár* podpálil hrom (perún) jeden dom. — *Zboró*. Tunajší pracovitý a horlivý farár *Jozef Vassko* vymenovaný je za okresného dekana. Priatelia a známi zo všetkých strán blahoželajú vyznačenému, ktorého aj nech Boh cez mnohé letá živí ku

Prerušené nočné paškrtenie.

blahu voriacich a ku sláve Bozej. — *Alsósebes*. Dňa 7. júna zúrila tu brozná búrka a narobila veľa škody, hospodárovi Michalovi Fenyizs uderil hrom do stodoly a zapríčinil mu škody do 1200 korún. V obci Sebeskellemes hospodárovi Jánovi Sztopko hrom tiež stodolu podpálil. Jedno za druhým už dva razy uderil hrom do tejto stodoly. Vlni a teraz zase. Nešťastný hospodár na tom mieste už viac stodolu nepostaví.

Desať millionov pre chudobných. V Paríži dňa 7. júna zomrela jedna starena, vdova verejného notára Provignua. 87-ročná starena žila celkom utiahnute v Paríži vo svojej palote, ktorej okná už od dávnych rokov, jako jej muž zomrel, ľudia nevideli otvorené. Zosnulá vdova zanechala vyše sto millionov majetku, z ktorého nie menej ako desať millionov poručila parížskym chudobným. Krem toho rozličným dobročinným spolkom poručila značné základiny.

Len kresťanov. Mestská rada Innsbrucku nedávno vypísala súbeh na jednu praktikantskú stanicu a za podmienku vzala aj to, že uchádzajúci sa môžu byť len Nemci a kresťania. Rakúska židovská unia podala proti súbehu obžalobu ministrom, ktorý teraz súbeh zruší a nariadil mestskej rade v Innsbrucku, aby na budúce takýmto spôsobom neprestupovala zásadné zákony Rakúska.

Urlaubovanie vojakov na čas žatvy. Následkom rozhodnutia jeho veličenstva kráľa značný počet mužstva spoločnej armády dostane trojtýždňový urlaub na čas žatvy. Túto výhodu dostane pravdepodobne počnúc od 1. júla mužstvo slúžiace v regimentoch patriacich do IV. budapeštianskeho, do V. prešporského, do VII. temešvárskeho a XIII. záhrebského vojenského sboru, počnúc od druhej polovice júla ale mužstvo VI. košického a VII. nagyzebenského vojenského sboru dostane túto výhodu. Z jazdy a odborných čiat len menší počet mužstva dostane tento trojtýždňový urlaub. Výhodu dostanú len tí, ktorí skutočne budú pracovať pri žatve. V prvom rade dostanú urlaub takí vojaci, ktorých rodičia gazdujú na vlastnom majetku a ktorí neboli od vojenčiny oslobodení preto, že ich bratia dobrovoľne ďalej slúžia pri vojsku, alebo sa zdržujú cieľom zárobkov v cudzozemsku, alebo jestli osobytne gazdujú. Potom dostanú urlaub takí vojaci, ktorí sami majú svoje alebo árendované gazdovstvo alebo sú synami takýchto majiteľov alebo árendátorov. Urlaubovaní ale budú vôbec len synovia takých gazdov a árendátorov, ktorých poľný majetok alebo vyárendované gazdovstvo neprevyšuje štyridsať katastrálnych jutár. Na vidieky, kde panujú epidemické nemoce, vojakov nepustia. Prosby o urlaubovanie majú zadať rodičia alebo pokrevní vojakov pri oboem predstavenstve, ktoré potvrdí v prosbe predostrené dôkazy.

Chýry zo Spiša. Nešťastlive sa skončil dňa 26. mája belanský jarmok pre istú Moškovú z Maldura. Na voze sa vrátila z jarmoku, na ktorom osmoría sedeli. Keď dolu briezkom jachali, roztrhol sa návojník, kone nebol vstave udržať voz, prišli do priekopy a tá už vyše

70 rokov stará žena na mieste zostala mrtvá. Človek veru nezná, či sa navráti ešte do svojho domu, keď z neho vynde! — V Novej Vsi našli dňa 27. mája v rieke Hernád mrtvolu robotníka Petra Kocstucha. Ešte nevedno, ako sa tam dostal. — V Lučivnej sa dňa 14. júna otvoril kúpel. — Minister výučby 50 korún odmeny dal remeselníckemu učňovi novoveskému Jozefovi Kunsch za jeho usilovnosť a šikovnosť, ktorú v priemyselnickej škole v kreslení preukázal. — Minister obchodu dal kežmarským obyvateľom Hugovi, Pavlovi a Viktorovi Reisinger k zaradeniu fabriky na halinu mašiny v cene 27 tisíc korún. — V mesiaci máji vydal náš podžupan-ský úrad 91 cestovných passov. — V Starej Lubovni sa má stavať fabrika na švibalky, v ktorej by asi 200 ľudí malo roboty. — V meste Gölnyiczbánya sa kováč Ján Morgenstein obesil. Smutný to koniec! — Okolo Podhradia a Levoče bola dňa 3. júna ohromná búrka, ktorú završil ešte strž (spustenie sa chmáry). — V Poljanovcach pod Braniskom vzala voda 8-ročného chlapca tamojšieho rychtára Michala Zavaczky. — V Podhradí všetky mosty pobrala voda, aj do niektorých popri potoku ležiacich domov vnikla. — V Závade sa tiež v ten deň jeden chlapec utopil. — V Torisku tiež bola povodeň, viac kusov ošípaných a rožného statku zahynulo vo vode. — V Kubachu pri Podhradí v ten istý deň následkom udrenia hromu dve stodoly zhorely. — V Turíčnej sviatky vyše 200 Prusov navštevovalo naše čarokrásne Tatry. — V Toporci našli teraz pri obnovení katolíckeho kostola veľmi peknú, zriedkavú bránu z kresaných vápených skál z XIII. stolenio, ktorá od roku 1590-ho bola zamurovaná; ešte je celkom v dobrom stave. — V Spišskej Belej nedávno zomrela vdova po Andorovi Lersch rodzená Janka Gréb v 89. roku života svojho. Ona roku 1848—1849. v boji za slobodu našej drahej uhorskej vlasti tiež účasť vzala. Na koni sediac, okolitých oduševnených uhorských bojovníkov proti príslým Rusom viedla, ktorí vtedy prinútení boli sa cofnúť. — V Kežmarku bude toho leta drevo-stolársky naukobeh. — V Lackove chcú si gazdovia kresťanský spolkový sklep založiť, aj kresťanskú krému by chceli mať. Sláva takým seba-povedomým gazdom! Bože im pomáhaj, aby sa im to už aj šťastlive podarilo! Tunajší žid má veľký stracü. Už aj podplatíť chce daktorých, aby od toho odstúpili. Úfať sa dá, že ani za svet sa nedajú od krivonosy zviať. — Vo Vyšných Lapšoch sa dňa 3. júna tiež spustila chmára, voda bola ohromná. Veľká čiastka kapusty je znivočená. Koncom mája boly u nás veľké horúčosti, ani v júli, alebo v auguste, v daktoré dni bolo okolo 30 stupňov tepla; počiatkom júna nastal zase veľmi chladný, ako by neskorý jasenný čas; dňa 10. júna v noci teplomer len tri stupne tepla ukázal. Keď by sa vtedy nebolo okolo polnoci zamračilo, by zaiste bol býval aj mráz. Aj Iadovec už bol na niektorých miestach, ale, chvala Bohu, bez značnejšej škody. V susednej Poľskej Šlachtove jedno za druhým tri razy bol veľký kamenec, ktorý bars veľikú škodu spôsobil. Prosme Boha, aby sa smiloval nad nami!

Podpálený kostol. V Berlíne od jedného času veľmi zúria požiare. Podpalači ešte sa nedostali do ruky policie, lebo zo dňa na deň povstávajú požiare, kde len idu. Pred mesiacom podpálili kostol posádky a teraz zase podložili jeden kostol. Ačkoľvek v kostole bola práve omša, ale duchapritomnosť kňaza zachránila veriacich od katastrofy. O prípade nasledovné oznamujú z Berlína: V rim.-kat. kostole sv. Pavla, ktorý sa nachádza v Moabitovom predmestí, v svätodušné sviatky predpoludním počas služieb Božích vypukol oheň, ktorý neznámi páchatelia podložili. Kostol bol preplnený. Počas omše po ulici chodiaci ľudia zbadali, že zo strechy kostola valí sa dym. Jedon človek vbehol do zákrsťia a upomenul sluhu, že v kostole horí. Sluha naskutku šiel oznámiť kňazovi nešťastie. Kňaz nato obrátil sa ku veriacim a povedal im, že sa zle cíti a požiadal ich, aby naskutku zanechali kostol, čo sa aj v najväčšom poriadku stalo. Medzi tým prišli hasičia, ktorí oheň čoskoro udusili. Ustánilo sa, že zlosynovia na desiatich miestach strechy hradby pooblievali petrolejom a položili pod ne horiace sviečky. Po podpaľáčoch niet žiadnej stopy.

Obet záruky. V obci Csükmő (stolica biharská) najbohatší gazda bol Alexander Mocsáry. Každému, kto sa len k nemu obrátil, podpísal vechslu, ktorú riadne on musel vyplatiť. 70-ročný človek konečne vyšiel na žobrácku palicu, nad čím sa tak rozhorčil, že si vzal život. Dňa 10. júna ho našli zastreleného.

Hrom. Dňa 30. mája o 2. hodine popoludní nad Bellou (trenč. stolica) a nad susednými obcami tiahol prival. Hromy husto udieraly a vyžiadaly si aj dva ľudské životy. Hrom udrel do veže v Belej a zabil Adama Šveca, ktorý sa tam práve zdržoval, druhý úder hromu zabil manželku Petra Štefku, ktorá bola na poli.

Slovenský katolíci pozorujte! Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh vydržiava VI. verejné valné skromaždenie v nedeľu dňa 21. júna 1908. popoludní o 5-jej hodine v miestnosti kruhu, Budapešt, VIII. okr., Práter-ulica číslo 6. Programm: 1. Členovia a hostia schádzajú sa v miestnosti kruhu o 2-jej hodine, potom pod zástavou pôjdeme do chrámu sv. Jozefovského, kde bude Veni Sancte (Vzívanie Ducha Sv.) a po odbavení Veni Sancte pôjdeme do výsudanej miestnosti. 2. Zadržanie valného shromaždenia. — Všetci, jakikoľvek slovenský robotníci a robotníčky dostavte sa istotne, lebo si budeme hovoriť o tom, čo by sme, ako by sme si mali spoločne počínať k ulaveniu nášho biedneho postavenia a rozličných nedostatkov našich. Správa Kruhu.

Pozvanie. «Budapeštiansky Katolícky Del. Kruh» usporiada pred Petrom Pavlom v tú nedeľu, to jest dňa 28. júna roku 1908. v miestnosti P. Š. Poosa, VIII., Vig-ulica 18. (Bérkocsis-ulica na rohu) tanečnú zábavu, spojenú s humoristickými prednáškami. Začiatok po 7. hodine večer. Vstupné v predodpredaji 80 halierov, večer pri pokladnici 1 koruna. Každý statočný krajan a krajanka budú nám vítaní, do srdečného uvítania sa pri

zábave ostávame s úctou V Budapešti, dňa 3. júna r. 1908. Správa Kruhu. Čistý osov obráti sa ku zašaniu chudobných sirôt zomrelých členov. Vstupenky možno dostať: v miestnosti Kruhu (Práter-ulica č. 6.) u gazdu Kruhu J. Krajčí a u členov výboru.

HOSPODÁRSTVO.

Zo strediska kresťanských spolkov.

Franc *Dávid*, krajinský organizátor kresťanských potravných spolkov najnovšie utvoril nasledujúce potravné spolky:

Erdőkürt potravný a zceňujúci spolok. *Predseda:* gróf Fridrich Wilczek, hlavný župan. *Členovia správy:* Kelemen Könczey, panský úradník, Jozef Szlama, Pavel Kapusza. *Dozorný výbor:* Predseda: Pavel Nedeľiczky. Členovia: Michal Virág, Ján Szvetlík, Michal Leves, Pavel Buday ml., Ján Czeba, Ján Holicza, Ján Számpor ml., Franc Radics, Michal Proksza starší, Ján Proksa st., Ján Buday, Pavel Ocskay, Michal Szvetlík, Ján Haviar st., Ján Nemez, Pavel Proksa, Štefan Jarács, Ján Marsal. *Knihvedúci:* Anton Valenta, učiteľ. *Pokladník:* Ján Nedeľiczky.

Érkisfalu kresťanský potravný a zceňujúci spolok. *Predseda:* Alexander Kádár, grécko katolícky duchovný. *Členovia správy:* Alexander Szókán, Demeter Piskorán. *Dozorný výbor:* Predseda: Ladislav Madok. Členovia: Aurel Szókán, Traján Szókán, Michal Szókán, Ladislav Štefan Szókán, Gregor Piskorán, Ladislav Góvor, Ladislav Kiss, Peter Orojan. *Knihvedúci:* Jozef Varhanyovszky, učiteľ. *Pokladník:* Štefan Szókán.

Kálló kresťanský potravný a zceňujúci spolok. *Predseda:* Ján Sloszár, dekan farár. *Členovia správy:* Ladislav Vilim, organista-učiteľ, Georg Tóth, Pavel Csordás. *Dozorný výbor:* Predseda: Ludvik Tóth. Členovia: Jozef Dornai, Ludvik Csendes, Štefan Szeles, Jozef Dora, Peter Koncz, Karol Ignác, Gabriel Koncz, Michal Dora donor, Ján Turányik, Ján Otyche! ml., Pavel Tassi, Ján Megyeri, Alexander Dornai. *Pokladník:* Pavel Csordás. *Knihvedúci:* Ladislav Vilim.

Bátorkész kresťanský potravný a zceňujúci spolok. *Predseda:* Dionys Morva, notár. *Členovia správy:* Samuel Cseörghe, panský úradník, Michal Bóna, Pavel Szegi, rychtár, Michal Matyecz. *Dozorný výbor:* Predseda: Štefan Erdössy, farár. Členovia: Teodor Bitvai, organista-učiteľ, Pavel Mojzsik, učiteľ, Štefan Szilva, Ján Rigó, Štefan Szegi, Ján Pál, Štefan Matusek, Ján Varga, Štefan Bóna, Ludvik Tóth, Ondrej Varga. *Pokladník:* Ludvik Tóth. *Knihvedúci:* Edmund Kertész, učiteľ.

Všade, kde chcú založiť kresťanský potravný spolo nech sa sr úplnou dôverou obrátia na pána Franca

Dávada, organizátora kresťanských spolkov (Budapest, IX., Bakács-tér 1.), ktorý potrebnou radou a vysvetlením každému vďačne poslúži.

DOPISY.

Košeca (Kasza, trenč. stol)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

Dňa 26. apríla, jako v iných obciach a mestach Uhorska, tak aj u nás sme vydržovali poradu cieľom utvorenia Jednoty Katolíckeho Ľudu. Po odpoľudňajších službách Božích sišli sme sa do miestnosti školskej bez výnimky pohlavia v peknom počte. Tu nám prevelebný pán kaplán Rudolf Biringer poučnú a oduševňujúcu reč držal o Jednote Katolíckeho Ľudu. Po pekne prednesenej a vážnymi dôkazmi ozdobenej reči vyzval nás ku vstupu do Jednoty. A to nebol hlas volajúceho na púšti, lebo hneď 68 údov vstúpilo do Jednoty. Dňa 3. mája sme sa celkom utvorili. Za miestneho direktora zvolili sme veľkomožného pána Jozefa Monček, prepošta a farára; za zástupných direktorov velebného p. Rudolfa Biringer, kaplána a Adalberta Sztraka, organizistu; za vodcov skupenín zvolení sú: Pavel Košík, Ján Paszeka, Ján Polassek, Štefan Gyurina. Počet údov je podnes 86. V Ladcoch a Tunežicách rátame na 110 do 150 údov, v ktorých obciach sa tieto dni utvoríme. Tak z milosti Božej dozili sme sa toho, že aj u nás prebudilo sa z tuhého spánku naše ospanlivé katolícke presvedčenie, ktoré snáď v mnohých srdciach žilo, ale zovnútorne skrze pobočné ohľady nevyjavovalo sa, nemalo smelosti verejne vystúpiť. Včul chceme na duševnej paši: v novinách, spisoch, dobrými radami, viero-mravným životom toto presvedčenie v sebe utvrdiť tak, že sa ono nedá zklátiť žiadnymi líškavými rečami; nedá si stúpať po otlakoch od všeliakých krikľuňov, ktorí len k vykoristeniu a k balamúteniu vedú úbohí ľud za peniaze, a keď ho pobalamútili nechajú ho na seba, ale chceme také presvedčenie, ktoré sme a zmužile pozre sa do očí nepriateľových, ktorý na všetko — čo katolíckeho len je — čihá.

Vedíme boj urputný! A bojovať musíme, lebo kde nenie boja, tam nenie ani víťazstva. Nevedíme boj jednotlivej vrstvy človečenstva, ku príkladu: kňazov, alebo jednotlivých katolíkov, ale vedíme boj, ktorý všetkých nás sa týka. Nebojujeme za vieru, za duševné spasenie, za blahobyť kňazov, lež bojuje sa za česť cirkve, za dobro a blahobyť všetkých nás katolíkov. A poneváž o vše-

tkých nás sa jedná, všetci bojovať musíme. Každý na tom mieste, v tom stave, v tých pomeroch, v ktorých žije a tými zbraňami, ktorými bojovať najlepšie vie. Priestor máme široký, len zbrani nám chybuje. Takáta jedna, mohutná zbraň naša je: Jednota Katol. Ľudu. Podme pod jej zástavu, pripojme sa k tomu jej heslu, ktoré znie: «Boh je láska, láska spája, spojenie silní». Nech zosilní presvedčenie, táto Jednota, tých 12 millionov katolíkov, až sa postavia na nohy a učinia taký tábor, ktorému ťažko budú môcť naďalej tak diktovať, jako mu povčul diktovali, ktorý nedá sa na verejnom a mravnom poli života utláčať a na seba haňbu pred ľuďmi a zodpovednosť pred Bohom kydať, keď povčul nevera, nemravnosť jako špinavé vlny rozvodnenej rieky toto krásne pole zalievajú, ale postaví škarpy viery, mravnosti, sdruženia na tých poliach, kde len jedno katolícke srdce bije a vtedy porozumejú hlasu našej Jednoty Katolíckeho Ľudu, každý katolík v jednu silnú refaz sa spojí, ktorá pevne a neodolateľne sviaže nás všetkých katolíkov Uhorska k našemu časnému blahu a večnému spaseniu! Daj Bože vnuknutia všetkým po včulko ešte spiacim katolíkom! S Bohom! *Košecan.*

Od Krtoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Kresťan»-e uverejniť tieto riadky.

Naša obec sa nachádza pri Veľkých Rypňanoch. Patríme pod faru šárfickú, susednú to Radošine. Pôdu tu máme výbornú; role sú drahé; predsa sa podarilo luteránom kúpiť neškodný počet honov. Mládenci sú tu poriadni, nehulákajú sťa diví včli v nočnú dobu pokoja. Na dva, na tri výstrely je obec Hajnovejsa, kde sa v neškodnom počte nachádzajú vyznavači Martina. V politickom ohľade sme poriadnymi ľudákmi, nikdy nedržíme s tými hnusnými liberálmi podľými; aj naši páni luteráni s nami držia. Školu máme štátnu síce, ale veľmi blahodarne v nej účinkuje náš pán učiteľ v katolíckej praeparandii vychovaný; je on muž zriedkavo usilovný a veľmi nábožný. Druhý raz vám viac napíšem, s Bohom, drahí priatelia moji. *Oravec.*

Nitriansko.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Nielen sokol je dobrý vták, ale dobrým vtákom je aj každý liberál hnusný, lebo premieňa perie svojho jednania dľa toho, jakých zásad podporovateľom je náčelník stolice; u nás je teraz náčelníkom stolice a čí hlavným županom gróf Fridko Wilczek, tento neohrozený katolík, tedy celkom istou vecou je i to, že ne jeden liberálny kulifaj oblečie na seba kepienok ľudáctva a dľa nôty ľudových nápevov bude vyskakovať a vrtkavému cigáňovi podobne svojimi šmatlavými nohami

preberať. Len dajme pozor, lebo medzi prorokami aj falovníci sa nachádzajú. Opatrná pozornosť, dá nám veru chosňa dost. S Bohom. *Jozef Rákos.*

Z Piskaloviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Už sa dávno chystám i z našej obce dať znak života. My sme tu tichí občania, ale pritom všetkom sme veľmi oduševnení ľudia. Judáске groše, okrajky oplanské, prázdne výhražky, podlé sľuby, hriešne priateľstvo, poľutovaniahodné lakomstvo za jakýmkoľvek časným prospechom: nenie sú vstave nás od našej milej, drahej a spasonosnej strany odtrhnúť. Pomaly začínajú už múdrejšie smýšľať a svedomitejšie jednať aj tí hnusní liberáli, z ktorých ne jeden sa už dal na pokánie a ide s nami po ceste kresťanského presvedčenia. Náš pán farár, vychýrený to ľudák, je tak všeobecne obľúbeným, že ešte i zdejší šachter vyslovil, že by naňho hlasoval, keby chcel vystúpiť nielen z izby, ale i za poslanca do krajinského snemu.

S Bohom! Váš oddaný priateľ *Jožko Pevil.*

Z Odsekaloviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Je to smutná vec, keď daktorý starý rychtár ešte vždy za tou hnusnou liberálnou stranou klucká, a veď ne jeden taký starý človek by mal i na to myslieť, že i z politického jednanja bude museť jednú počet skladaf. A potom neprajné jednanie rychtára je i pre ostatných občanov pohoršenie. Lebo jako od hlavy ryba smrdí, tak i od liberálneho rychtára razí obec, ako od dávna nečistený záchod. No v našej šarišskej stolici je už málo takých slabúchov, liberálnych chlebičkárov, ktorí by tak podle jednali. Židia sú múdrejší a svedomitejší, nežli mnohí pokrstení židia, ktorí tak jedajú, jako by ani nie v stiene krstu, lež obriezky boli vyrástli. Vstúpte už raz do seba, vy lahtikári opovrhnutí každou šlachetne smýšľajúcou dušou, ktorí ste všemožného poľutovania hodní a veď sa hovorí, že radšej záviď mi, jako ľutuj ma.

S Bohom! *Ján Vyplatil, kolár.*

Z Nitravýčiap.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Naša obec medzi Somorou a Egerszegom; medzi železničnou dráhou a riekou Nitrou ležiaca, je skoro čisto maďarská. My sme doposiaľ boli vždy poriadnymi ľudákmi, ponevác aj náš pán farár dr. Ervin Bandl, čo dobrý kňaz je tuhým ľudákom. Jedna okolnosť nás ale trochu mrzí, že totiž patrónom fary a kostola je žid, akýsi Pereszlényi, ktorý veľmi ťažko dá dačo reparovať, čomu sa ani diviť nemôžeme, ponevác aj jeho hospodárske budovy kričia za opravou a nemôžu sa jej vyčkať. My nenasledujeme Egersečanov, ktorí pri poslednej volbe na neodvisliaka-sedliaka Hrošu hlasovali, kdežto predtým vždy prápor kresťanskej ľudovej strany podporovali. Bratia! Politické presvedčenie by nemalo byť tak ľahko premeniteľným kepienkom u poriadneho kresťana.

S Bohom! *Remeselník.*

Od Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Čo nebohý pán Kuralszký zomrel, od tej doby tak sme vždy bojovali poriadne pod práporom ľudových zásad, že v Čermanoch a v Malých Výchapkách liberáli nikdy nemohli dostať do svojho saka slovenského voliča. Aj pán Kuralszký bol poriadnym ľudákom, ale bol starým a chorým človekom, a pritom zápasif musel pri volbe s ťažkosťami počiátku. Teraz má už kresťanská ľudová strana u nás hlboké korene. Keby kto prišiel sem večer hlasy kupovať, neviem, ako by sa cítil ráno, snáď ešte horšie, nežli mladý žid v trní.

Oblokovčania sú chudáci, nemôžu dľa ľubovôle. lež musia dľa pisku iných nohami preberať a papuľkou mlieť pri volbe. Máme nového pána farára, ktorého už i meno «Kniha» zradzuje, že je múdрым človekom.

S Bohom! *Mindus.*

Pútnikom levočským.

Habovka.

Následkom listu v. p. Coelestina Kompanyik, opáta-farára levočského, upovedomujem pútnikov

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno ťarehách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotue ovnoveda.

levočských, že *slávnosť na Hore levočskej* dňa 2. júla i tohto roku, jako predošlé, *odprávaná bude*. Správa košicko-oderbergskej železnice dňa 29. mája pod č. 33.400/D. prisľúbila certifikáty, ktoré oprávňujú pútnikov k tomu, že *i tohoto roku za pol ceny cestovať budú*. Tieto certifikáty (červené cedulky) i tohoto roku rim.-katol. farský úrad *gombášsky*, o. p. *Fenyóháza, Liptóm.*, rozpošle patričným pánom farárom. Komu by chybovaly, dostane ich na stanici, jakmile pútnický vlak tam dorazí. Vymenenú celú karotku každý pútnik podrží si, s ňou i nazpät cestovať bude. Pozor teda na cedulky i na karotky, neslobodno ich ztratí!

Kázaf budú: *Ján Kukura*, kaplán veľkoveský, dňa 1. júla o 6. hod. ráno *o smrti*; *František Dulya*, administrátor stankovský o 11. hodine *o súde*; *Štefan Ondercso*, kaplán z Gálszécsu o 3. hodine *o nebi*; *Barnabáš Toszt*, sekretár košický o 6. hodine večer *o pekle*; *Ján Dobránszky*, farár zo Širokej, dňa 2. júla o 8. hodine ráno na hore *o Patrónke uhorskej*; *Štefan Hattyár*, farár gombášsky o 10. hodine predpoludním *o Bäránku Božom...* a záverke litánií loretanských.

Pútnický vlak pohne sa zo Žiliny dňa 30. júna ráno po osobnom vlaku (po persónke). Pútnici teda vysadnú naň o tom čase, jako predošlé roky. Na malých stánkoch nepostojí, len na staniach nádražných. V Mikuláši a v Poprade dlhšie bude stáť.

Úctive prosím duchovných bratov v Kristu, povzbudte svojich veriacich k čím valnejšiemu súčastneniu sa na púti levočskej, ba i sami putujte s nimi k oslave Panny Marie levočskej. Napomente svojich veriacich pútnikov, aby ku vlaku nie behom, krikom, lež pokojne, v tichosti a vážne šli. Toto mnohí nezachovávajú.

Ján Hattyár, farár, vodca púte.

Krajinská jubilárna púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdôstojnejšieho pána dr. Júliusa Városyho, arcibiskupa kaločského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza výbor z 12 duchovných pozostávajúci. — Ceny s prvotriednym zaopatrením cez 8 dní: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží Franc Fehér, farár. Ebed, stolica ostrihomská. — Zarovnak krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 30. augusta z Budapešti ku marianskej processii do Lourdesu a s tým v spojení do Rímu na

jubiläum sv. otca. — Ceny zúčastnenia s prvotriednym zaopatrením cez 14 dní: I. trieda 560 kor., II. trieda 450 korún, III. trieda 250 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží Štefan Pasztorek, Tököl, stolica Pest.

Púť do Lourdesu. Zodpovedne z veľa strán objavenej žiadosti Jozef Skarda, šaštínsky praepošt, dekan-farár z príležitosti 50-ročného jubiläuma zjavenia sa blahoslavenej Panny, s odcestovaním okolo 23. augusta s arcipastierskym dovolením púť vedie do Lourdesu, staviac sa po ceste v Einsiedelnu vo Švajci a na milostnom mieste najsladšieho Srdea Pána medzi Lyonom a Parížom v Paray le Monial. Touto cestou prosí duchovných bratov a všetkých, čo ho o prevzatie tejto púte požiadali, ako aj tých, čo túto cestu v jeho spoločnosti už raz vykonali, aby úmysel jeho v kruhoch jejich známych odporúčali a rozširovali a hlásiacich sa oznámili mu najpozdejšie do 31. júla. — Smer cesty je: Budapest—Viedeň—Linz—Innsbruck—Bregenz— (bádenské jazero) Ror-chach—Zürich— (odpočinutie 1. dňa) Genf—Lyon— (odpočinutie 1. dňa Cette—Toulouse—Lourdes (pobytie 4. dňov) Toulouse—Paray le Monial— (pobytie pol dňa) Genf—Lausanne (odpočinutie 1. dňa pri jazere genfskom) Bern—Luzern—Einsiedeln (pobytie a nocľah) Buchs—Innsbruck—Viedeň—Budapest. — Ceny súčastnenia: I. trieda 560 korún, II. trieda 420 korún, III. trieda 250 korún s úplným zaopatrením na staniach pobytia a od Innsbrucku po Innsbruck aj po ceste. — O podrobné programy obrátiť sa možno na farský úrad Sárvár (stolica nitrianska).

Alfa Separator účastinárska spoločnosť v Budapešti. V poslednom čase rozličné chýry kolujú dotyčno zastavenia nášeho uhorského podniku a zatvorenia nášeho obchodu. — Tieto rozšírené chýry, jejichž prameň k našemu poľutovaniu je nám celkom neznámy, nemajú žiadneho základu a nezodpovedajú pravde. — Uhorský Alfa Separator podnik účastinárska spoločnosť v Budapešti nepremeneiteľne jestvuje v jeho osade v Lomb-ulici sa nachodiacej a protiva roztrusovaným chýrom prevádzajú sa tam práve prítomne značné opravy a zväčšovanie stavania. Prosíme preto ctených obchodných priateľov našich a všetky kruhy prajných nám záujmov, aby toto v známosť vziať a dôverou svojou i naďalej poctiť nás ráčili. *Alfa Separator účastinárska spoločnosť. Budapest, VI., Lomb-ulica 11.*

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Spisy redakcii zaslané.

Štyri mesiace účinkovania Jednoty Katolíckeho Ludu. Najnovší obežník Katolíckej Jednoty s 5-tým sošitom dostane zdarma každý člen Jednoty. Môže ho ale ktokoľvek aj vo väčšom počte darom dostať, keď pošle ako poštové porto na 50 kusov 40 hal., na 100 kusov 70 hal., na 200 kusov 1 kor., na 300 kusov 1 kor. 50 hal., na 400 kusov 2 koruny atď.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Kríža. Zodpovedný redaktor a majiteľ Karol Zsekó, farár jablonický (Nyitra-Jabloniec) Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jabloniec. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Členova knižička Spolku Kresťanskej miernosti Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomského. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

J. K. M. Prajeme dobré zdravie.

J. M. T. B. Pekne ďakujeme. Veľmi nás teší, že sa u vás tak veľa ľudí prihlasuje k Jednote Malo by to v každom mestečku tak byť.

Známy. Zvolen. Prečítajte si zprávu o utvorení Jednoty v Baňskej Bystrici a netárajte do sveta.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 17. júna.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 23·30—24·95, stolnobelehradská K 23·80—24·70, peštianska K 23·15—24·75. banátska K 23·05—24·65. — *Raž*: prvotriedna K 20·50—20·80, druhotriedna K 20·30 do 20·50. — *Jačmeň*: prvotriedny K 13·70—14·00, druhotriedny K 13·30—13·70. — *Ovos*: prvotriedny K 15·40—15·80, druhotriedny K 15·20—15·40. — *Proso*: K 9·50—10·00. — *Kukurica*: Kor. 13·40—13·60. — *Repica*: —K —.—.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17·90	17·70	17·50	17·30	17·10	16·90	16·50
			č. 7	7½	8		
			K 15·70	14·10	7·60		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·40, hrubé K 6·50.

Ďateľinové semä: čistené K 200·00—210·00, lucerna čistená K 160·00—170·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14·00—24·50, miešaná strakavá K 12·00—13·00. — *Hrach*: nelúpaný K 28·00—30·00, lúpaný K 23·00—43·00. — *Šošovica*: čistená K 40·00—70·00. — *Konopné semä*: K 25·00—26·00. — *Mak*: K 63·00—66·00. — *Rasca* (kmín): Kor. 116·00—.—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 12·15—12·50, srbské (100 kusové) K 10·75—11·00.

Lekvár: srbský K 10·00—10·25, slavonský K 14·50 do —.— za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80·00 do 80·50, kockový K 82·00—83·50, žltý K 80·00—80·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 36·50, fiumánsky White-Star (***) K 30·50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 130·00—132·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 109·00—110·00, 3-kusová K 118·00—119·00. vidiecka K —.—.— za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 162·00 do 163·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 54·00—54·50.

Vajcia: prima uhorské K 70, od Tisy K 68—69, sedmohradské K 64—66 jedna kystia, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·30—2·40, k vareniu K 1·20—1·40, syr 24—32 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1·20—1·30 kilogr.; kurence k smaženiu K 1·40—2·60, kurence k pečaniu K 2·00—2·20, sličky na polievku K 3·40—3·60 za jeden pár.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež**elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe**

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

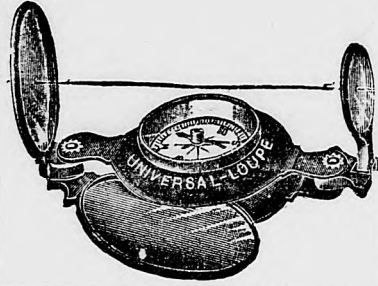
Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku sietin adt.

O nedostupiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva správy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko), P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Poveterná - harmonika.Osozná novota!
Čarokrásna muzika!

Tento stroj možno upevniť na domy, stromy a žrte v zahradách a pri najmenšom vetriku vydáva on ľubozvučné hlasy a akordy. Poveterná harmonika je 28 cm. dlhá a koštuje kus

len 3 kor. ; lens poštovou dobierkou rozpošielá c. k. dvorný lifierant **Ján Konrád Brůx** vývozný dom hudobných strojov **1295.** (Čechy) Treba žiadať si franko a zdarma veľký cenník s viac než 3000 obrázkmi.**Nové vačkové d'alekohladitko s kompassom a zrkadlom**

k složeniu s vidítkom na veľku diaľku, k upotrebeniu aj ako zväčšujúce sklo paliace sklo a zrkadlo oči. Ľahko k noseniu vo vačku kus len K 1.50, 8 kusy 4 kor. Vpáde nezodpovie vratia sa peňaze. Zasiela s poštovou dobierkou, alebo pri predbežnom zaslaní peňazi c. a kr. dvorný lifierant

HANS KONRAD vývozný dom Brůx, No. 1294. (Čechy).

Zdarma a franko dostane na žiadosť každý moj hlavný cenník s 3000 vyobrazením.

Pri objednávkách na naše
ohlasy, prosíme odvolávať
sa vždy na náš časopis.

Oznamy prijíma **KREŠTAN** Budapest Szentkirályi-utca 28.**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď Beretvás-pastilly**ktoré za desať minút zastavia najtužšie migrén-hlavyboľenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kosa probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme

dľa našho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešanej nejšlachetnejších kovov zloženej a odborne uneclekyým spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytrvalosť jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamnia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabríky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

Ohranná známka.

kam vsetkým na general Dewett kosa požánóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri onjednaní 5 kusov kôs počtove útraby plati fabrika. Pri objednaní 10 kusov plati počtove úraty a pripojuje jednu kosa na pridavok zdarmma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa doľrostánie, nezodpovedná kosa vymieňa sa

dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa kosíť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

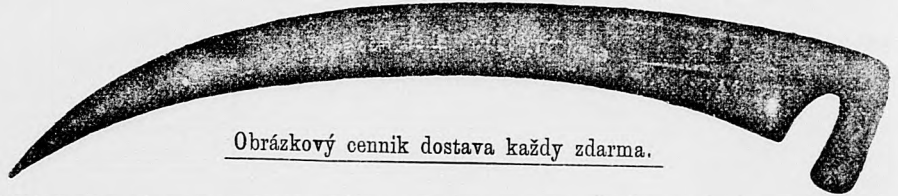
Pri Gneral Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného risika bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele. A sme o tom presvedčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavateľov maju zvláštnu vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove Cenník nech si každý na dopisničke pyta. Ceny Gnerále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákovia a kladívko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr. Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov 1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma.